

Sygn. akt III AUa 749/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSO del. Beata Torbus SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie ustawodawstwa właściwego

na skutek apelacji ubezpieczonego S. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej z dnia 1 lutego 2018r. sygn. akt VI U 1129/17

oddala apelację.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 749/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2018r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń społecznych w Bielsku-Białej oddalił odwołanie S. S. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 3 października 2017r. stwierdzającej, że ubezpieczony S. S. podlegał ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r. w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony S. S. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą na terytorium Polski od dnia 1 czerwca 2009r. W dniu

22 października 2012r. D. H. - pełnomocnik będący jednocześnie pracodawcą ubezpieczonego - złożył do organu rentowego wniosek o ustalenie właściwego ustawodawstwa od dnia 1 czerwca 2011r. w związku z równoczesnym zatrudnieniem

u pracodawcy posiadającego swoją siedzibę na terytorium Słowacji (C. s.r.o. (...)) oraz prowadzeniem działalności na własny rachunek na terenie Polski. Na podstawie przedłożonej kopii umowy o pracę oraz kopii dokumentów związanych z wypłatą wynagrodzenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 7 stycznia 2013r. ustalił dla ubezpieczonego tymczasowe ustawodawstwo słowackie, jako właściwe

w zakresie ubezpieczeń społecznych od dnia 1 czerwca 2011r., informując o powyższym słowacką instytucję ubezpieczeniową, która pismem z dnia 14 marca 2013r. nie wyraziła zgody na zastosowanie wobec S. S. ustawodawstwa słowackiego od dnia

1 czerwca 2011r. W uzasadnieniu pisma wskazała, że zamierza przeprowadzić kontrolę

w przedsiębiorstwie zatrudniającym ubezpieczonego w celu ustalenia, czy osoby zatrudnione przez D. H. rzeczywiście wykonują pracę na terytorium Republiki Słowackiej. Następnie w piśmie z dnia 25 lipca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych został poinformowany przez słowacką instytucję ubezpieczeniową, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u pracodawcy C. s.r.o. stwierdzono, że na terytorium Republiki Słowackiej nie dochodzi do realnego wykonywania pracy przez pracowników tej firmy, stąd zostaną wydane stosowne decyzje.

W świetle powyższych informacji Zakład stwierdził, iż od dnia 1 czerwca 2011r. S. S. wykonuje tylko jedną aktywność zawodową - w postaci prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie

z dnia 9 grudnia 2013r. zmienił swoje stanowisko w kwestii ustalenia ustawodawstwa właściwego, zawarte w piśmie z dnia 7 stycznia 2013r. i ustalił dla S. S. jako tymczasowe ustawodawstwo polskie od dnia 1 czerwca 2011r., o czym powiadomił słowacką instytucję ubezpieczeniową, która nie zgłosiła zastrzeżeń. Ustawodawstwo polskie stało się ostateczne i w tym zakresie Zakład wydał decyzję z dnia 3 marca 2014r. Sąd Okręgowy

w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 1 lipca 2014r. (VI U 464/14) oddalił odwołanie ubezpieczonego od przedstawionej decyzji. Następnie Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 5 listopada 2015r. (III AUa 2036/14) uchylił zaprezentowany wyrok

oraz decyzję organu rentowego z dnia 3 marca 2014r., przedstawiając sprawę organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę, organ rentowy przyjął pisemne wyjaśnienia pracodawcy S. S., iż ubezpieczony był zatrudniony w Firmie C. s.r.o. w okresie od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r. W ramach zawartej umowy o pracę, wykonywał prace biurowe i marketingowo-reklamowe w wymiarze 5 godzin tygodniowo, przy czym swoje obowiązki wykonywał w siedzibie pracodawcy i na terytorium Republiki Słowackiej.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że w odpowiedzi na pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 lipca 2016r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa podała, że:

- pracodawca zgłosił S. S. do ubezpieczeń jako pracownika w okresie od 1 lipca 2011r. do 31 grudnia 2013r.,

- w dniu 3 października 2013r. została wydana decyzja o niepowstaniu w stosunku do S. S. obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i obowiązkowego ubezpieczenia od bezrobocia w okresie od 1 lipca 2011r. do 31 grudnia 2013r.,

- zarówno pracodawca, jak i ubezpieczony, złożyli odwołania od powyższej decyzji,

- postępowanie odwoławcze zostało zawieszono do czasu dokładnego i pełnego ustalenia stanu faktycznego sprawy z uwagi na to, że w trakcie prowadzonego postępowania zostały ujawnione okoliczności, które mogą mieć wpływ na decyzję słowackiej instytucji ubezpieczeniowej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych trzykrotnie zwracał się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej (pismami z dnia 3 października 2016r., 13 marca 2017r. i 9 maja 2017r.) w sprawie biegu odwołania od decyzji z dnia 3 października 2013r. Postępowanie to jest nadal zawieszono.

Mając powyższe na uwadze, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 16 czerwca 2017r. poinformował słowacką instytucję ubezpieczeniową, iż za okres od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r. ustalił dla S. S. ustawodawstwo polskie, jako właściwe w zakresie ubezpieczeń społecznych. Instytucja słowacka nie zgłosiła odmiennej opinii w tym zakresie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, istota sporu w niniejszym postępowaniu dotyczyła kwestii ustalenia dla ubezpieczonego właściwego ustawodawstwa dla ubezpieczenia społecznego zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r. w sytuacji, gdy ubezpieczony twierdził, że prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski, a na terenie Słowacji jest zatrudniony w oparciu o umowę o pracę.

Odnosząc się do zgłoszonego odwołania, Sąd ten przywołał art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wskazując, iż osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną. Z powyższego wynika, że ustalenie ustawodawstwa właściwego odbywa się według dwóch zasad: miejsca wykonywania pracy (lex loci laboris) oraz podlegania jednemu ustawodawstwu. Jednak, aby ubezpieczony mógł skorzystać z dobrodziejstwa objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu miejsca wykonywanej pracy i ustalenia dla niego ustawodawstwa słowackiego winien - według Sądu Okręgowego - wykazać, że na terytorium Słowacji wykonuje pracę i że z tego tytułu został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych na terenie tego kraju poprzez przedłożeniu druku A1 (nie jest wystarczające zgłoszenie do ubezpieczeń zdrowotnych).

Zatem Sąd Okręgowy zauważył, iż odwołujący się twierdził, że od 1 czerwca 2011r. pracował na rzecz C. s.r.o. na terenie Słowacji, natomiast z pisma słowackiej instytucji ubezpieczeniowej wynika, że firma C. s.r.o. jest firmą (...), a osoby będące pracownikami tej firmy faktycznie pracy nie świadczą. W konsekwencji, słowacka instytucja ubezpieczeniowa wydała w dniu 3 października 2013r. decyzję o niepowstaniu ubezpieczenia społecznego na terytorium Słowacji z tytułu pozostawania w stosunku pracy przez wnioskodawcę z (...) s.r.o. w spornym okresie czasu.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższa decyzja (pomimo, że nie jest prawomocna) jest dokumentem wiążącym dla polskiej instytucji ubezpieczeniowej. Dopóki znajduje się ona w obrocie prawnym na terytorium Słowacji, musi być respektowana przez polską instytucję ubezpieczeniową. W momencie wydania przedmiotowej decyzji nie istniały żadne podstawy, aby wyłączyć ustawodawstwo polskie w stosunku do odwołującego w okresie od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy podniósł także, iż ze względu na różnice między ustawodawstwami krajowymi co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego, wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, że właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo. Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza możliwość dokonania oceny przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa a tym samym stwierdzenia spełnienia warunków

ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

Nr 883/04 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Istotnym jest jednak - jak podaje Sąd Okręgowy - że organ rentowy, ani sądy, nie mogą spowodować sytuacji, w której osoba prowadząca działalność i wykonująca pracę najemną w różnych państwach członkowskich Unii nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu, lub że będzie podlegała ustawodawstwu więcej niż jednego państwa. Stwierdzenie zaś, iż odwołujący nie podlega ubezpieczeniom społecznym na terytorium Polski doprowadziłoby do sytuacji, iż nie podlega on w ogóle ubezpieczeniom, skoro słowacka instytucja ubezpieczeniowa w drodze decyzji wyłączyła go z ubezpieczenia społecznego na terytorium Słowacji. Sąd ten podniósł przy tym, iż zgodnie z art. 83a ust. 1. ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd ten orzekł zgodnie z treścią art. 98

§ 1 i 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia S. S. zarzucił Sądowi pierwszej instancji:

1. naruszenie art. 13 ust. 3 w zw. z art. 13 ust. 1 lit. b (i) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. (zwane dalej podstawowym) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L,2004.166.1 ze zm), poprzez brak jego zastosowania oraz uznania, że jako pracownik słowackiego pracodawcy C. s.r.o. podlega w okresie zatrudnienia ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych;

2. naruszenie art. 11 ust. 1 oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. (zwanym dalej rozporządzeniem podstawowym) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poprzez brak ich zastosowania podczas, gdy ze zgromadzonych dokumentów wynika, iż ubezpieczony objęty został słowackim ustawodawstwem w zakresie ubezpieczenia społecznego (formularz E 101).

Zatem, powołując się na przedstawione zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, iż ubezpieczony jako pracownik słowackiego pracodawcy C. s.r.o., podlega od 1 czerwca 2011r. do 21 grudnia 2013r. ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Zdaniem apelującego, zaskarżona decyzja oraz wyrok wydane zostały przedwcześnie. Oczywistym jest bowiem, iż organ rentowy winien uchylić swoją decyzję, a następnie zawiesić postępowanie do czasu uzyskania informacji z Socjalnej Poistovnej w zakresie rozpoznania odwołania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Otóż bowiem wskazać należy, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2004.166.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem podstawowym), kluczową zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, zakładającą rzeczywiste istnienie konkurencyjnych

tytułów ubezpieczenia, jest podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Z zasady tej wynikają dyrektywy postępowania dla instytucji państw członkowskich oraz organów odwoławczych regulowane przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2009.284.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem wykonawczym).

Wobec powyższego, opisana w treści art. z art. 16 rozporządzenia wykonawczego procedura uzgodnień między instytucjami państw członkowskich, dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego, toczy się w istocie bez udziału osoby, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich. Kończy się zaś poinformowaniem zainteresowanego przez instytucję właściwą państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone, jako mające zastosowanie, o tym, które ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017r., III UK 50/16).

W tych okolicznościach, przedmiotem decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako instytucji państwa członkowskiego, w którym osoba, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, ma miejsce zamieszkania (po przeprowadzeniu procedury uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego) powinno być, zgodnie

z zasadą terytorialności przyjętą w art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, nie tyle wskazanie ustawodawstwa właściwego, bo czyni to - zgodnie z art. 16 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego - instytucja właściwa (której ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone), lecz będące następstwem tego określenia ustalenie,

że po określonym w decyzji dniu do wymienionej osoby nie ma zastosowania polski system zabezpieczenia społecznego. Odnosząc się wprost do wniosku apelacji o ustalenie ustawodawstwa słowackiego, podnieść należy, iż instytucja miejsca zamieszkania może wydać decyzję, że ustala ustawodawstwo właściwe jej państwa członkowskiego, albo decyzję stwierdzającą, że ustawodawstwo jej państwa nie jest właściwe (tak Krzysztof Ślebzak, Ustalenie ustawodawstwa tymczasowego na podstawie rozporządzeń 883/2004 oraz 987/2009, PiZS 2014 nr 7).

Z przywołanej wyżej, a ujętej w treści art. 11 ust. rozporządzenia podstawowego, zasady terytorialności wynika, że nie jest dopuszczalna - do czego w istocie zmierza skarżący w odwołaniu i apelacji - ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013r., II UK 333/12).

Jednocześnie trzeba pamiętać, że gdy - tak jak w niniejszej sprawie - obie instytucje państw członkowskich dojdą do wspólnego porozumienia, to ma ono decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego, gdyż przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich (ewentualnie uniknięcia sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu), a nie ustalenie ubezpieczenia korzystnego dla zainteresowanego ze względu na wysokość składek. Konkludując powyższy wywód wskazać należy, że wniosek o ustalenie ustawodawstwa właściwego oznacza poddanie tej kwestii procedurze przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego, której efektem jest wspólne porozumienie państw członkowskich, zapobiegające podwójnemu (lub wielokrotnemu) podleganiu ubezpieczeniu społecznemu albo nieobjęciu ubezpieczeniem w żadnym państwie członkowskim. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 września 2016r. (I UZ 14/16), trafnie wskazał, iż wyznaczone zakresem art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego obowiązki instytucji właściwej miejsca świadczenia pracy (w tym przypadku słowackiej) sprowadzają się do udzielenia (także z własnej inicjatywy) stosownych wyjaśnień i przedstawienia swojego stanowiska (opinii) odnośnie do ustawodawstwa właściwego.

Ani przepisy rozporządzenia wykonawczego, ani też decyzja Nr A1 Komisji Administracyjnej nie stawiają bowiem w tym zakresie żadnych wymagań formalnych,

w szczególności nie wymaga się wydania przez instytucję właściwą miejsca wykonywania pracy najemnej formalnej decyzji w indywidualnej sprawie. Opinia ta może więc przybrać postać pisma (informacji), stąd dla oceny, czy przedstawione w nim stanowisko ma zastosowanie do indywidualnej sytuacji zainteresowanego występującego z wnioskiem

o ustalenie ustawodawstwa, ważna jest jego treść. Jeśli w informacji podaje się, że pracownicy nie świadczyli rzeczywistej pracy, a następnie instytucja ubezpieczeniowa państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę podmiot zatrudniający, wydaje decyzję ustalającą, że w stosunku do ubezpieczonego jako pracownika tego podmiotu „nie powstały obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne”, to jest to równoznaczne z wyrażeniem stanowiska odnośnie do braku tytułu do podlegania pracownikemu ubezpieczeniu społecznemu, a w konsekwencji stanowiska o braku konkurencji tytułów ubezpieczenia w rozumieniu art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego (por. uzasadnienie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018r., II UK 172/17).

Ponadto podkreślić należy, iż również wspólnemu porozumieniu, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, ustawodawca unijny nie nadał jakiegś instytucjonalnej formy. Natomiast gdy obie instytucje właściwe dojdą do wspólnego porozumienia, to ono ma decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego.

Wypada przy tym zauważyć, iż jeśli intencją zainteresowanego jest uzyskanie potwierdzenia podlegania wskazanemu przez niego ustawodawstwu, to temu służy wniosek

o wydanie poświadczenia na formularzu A1, którego podstawę stanowi art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Wówczas ocena takiego żądania należy do organów

i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo miałyby być zastosowane (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017r., II UK 248/16). Ubezpieczony nie wykazał, że dysponuje stosownym formularzem A1 (formularzem E 101) wydanym przez słowacką instytucję. Legitymowanie się poświadczeniem na formularzu A1

o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w państwie członkowskim miejsca wykonywania pracy najemnej nie może być zatem ignorowane przy ustaleniu ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego w trybie art. 16 rozporządzenia wykonawczego

(zob. art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego) i dopiero jego wycofanie lub uznanie za nieważne, po ponownym rozpatrzeniu podstaw jego wydania, umożliwi ustalenie ustawodawstwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Jeśli natomiast chodzi

o dokument w postaci poświadczenia rejestracji systemie ubezpieczenia społecznego innego państwa członkowskiego, to jest on tylko dowodem zgłoszenia do ubezpieczenia, które samo w sobie z całą pewnością nie przesądza o istnieniu ważnego tytułu do objęcia ubezpieczeniem.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że organ rentowy decyzją tymczasową z dnia 7 stycznia 2013r. ustalił ustawodawstwo słowackie jako mające zastosowanie dla ubezpieczonego od dnia 1 czerwca 2011r. Jeżeli przyjmiemy, że decyzja ta stała się ostateczna, to należy uznać, iż zaskarżoną decyzją z dnia 3 października 2017r. doszło do wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia

7 stycznia 2013r. Otóż bowiem w art. 83a ustawy systemowej przewidziano ponowną ocenę prawną przedmiotu ostatecznej decyzji (podlegania ubezpieczeniu społecznemu) ze względu na ujawnienie istotnych okoliczności istniejących przed wydaniem wcześniejszej decyzji.

W niniejszej sprawie organ rentowy z urzędu mógł wydać decyzję usuwającą wcześniej ustalone bezpodstawnie ustawodawstwo właściwe, a choć nie powołał prawidłowo wszystkich podstaw prawnych decyzji o wznowieniu postępowania, to w istocie decyzja stwierdzająca podleganie ubezpieczeniu społecznemu osoby prowadzącej działalność gospodarczą, została wydana nie dlatego, że nastąpiła zmiana w stanie faktycznym lub prawnym, ale dlatego, że ujawnione zostały istotne okoliczności istniejące przed wydaniem wcześniejszej decyzji, które od początku stanowiły przeszkodę do objęcia wnioskodawczyni ubezpieczeniem słowackim. Należy w związku z tym zważyć, że tytuł

ubezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność gospodarczą w Polsce powstaje z mocy ustawy, więc decyzje dotyczące objęcia określonym ubezpieczeniem społecznym mają charakter deklaracyjny. Podkreśla się jednak, że ich wydanie wywołuje określony w nich skutek

w czasie, co prowadzi do powstania gwarancyjnego stosunku prawnego, w trakcie którego podmiot decyzji staje się podmiotem praw i obowiązków w zakresie ubezpieczenia społecznego. Natomiast błędna decyzja organu rentowego, wydana wskutek zatajenia przez ubezpieczonego okoliczności wpływających na tytuł do ubezpieczenia, nie powoduje powstania gwarancyjnego stosunku ubezpieczenia społecznego. W takich wypadkach usunięcie skutków decyzji powinno nastąpić od chwili błędnego stwierdzenia istnienia tytułu ubezpieczenia, czyli *ex tunc* (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2016r.,

II UK 279/15). Nie powinno budzić przy tym wątpliwości, iż słowacka instytucja ubezpieczeniowa przedstawiła Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w niniejszej sprawie jednoznaczną opinię, poinformowała również o wydaniu decyzji ustalającej, że w stosunku

do ubezpieczonego jako pracownika C. s.r.o. nie powstały obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne. Przyjąć zatem trzeba, że obie wymienione instytucje doszły

do wspólnego porozumienia, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego.

Decyzja słowackiej instytucji bowiem - nawet gdy nie jest ostateczna (prawomocna) - w sposób jasny i dostateczny prezentowała zajmowane przez nią stanowisko, co oznacza,

iż procedura konsultacji osiągnęła zamierzony cel i brak było podstaw do zwieszenia - toczącego się z udziałem ubezpieczonego - postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, a następnie przed właściwym Sądem Okręgowym.

Dodać również należy, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie możliwości obrony praw przez pracodawcę słowackiego (art. 379

pkt 5 k.p.c.). W myśl art. 477¹¹ § 2 zd. 1 k.p.c., zainteresowanym jest ten, czyje prawa

lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą terytorialności, chodzi

w tym przepisie o prawa i obowiązki wynikające z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, stąd nie ma on zastosowania do praw i obowiązków wynikających z porządków prawnych innych krajów członkowskich Unii, o których rozstrzygają odpowiednie organy tych krajów wedle obowiązującego w nich prawa (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia

14 lipca 2016r., II UK 297/15, z dnia 25 listopada 2016r., I UK 370/15, z dnia 13 września 2017r., I UK 328/16). Zatem, nieuprawnione i bezskuteczne procesowo byłoby wezwanie pracodawcy słowackiego skarżącego, jako zainteresowanego w sprawie toczącej się

z odwołania skarżącego, w której apelację składał również skarżący. W końcu, pracodawca słowacki nie może być pełnomocnikiem procesowym skarżącego (art. 465 § 1 k.p.c.).

W świetle przedstawionych okoliczności, przytoczone wyżej zarzuty apelacji

nie miały wpływu na ustalenie właściwego ustawodawstwa z uwagi na równoczesne prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Polski i wykonywanie pracy najemnej

na Słowacji w okresie od 1 czerwca 2011r. do 31 grudnia 2013r., rozstrzygniętego decyzją z dnia 3 października 2017r.

Reasumując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSO del. B.Torbus /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda
Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR